2019

SANSKRIT

(General)

Paper : 6.1

Full Marks: 80

Time: 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Answer the following questions:

1×10=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া:

- (a) Mention one speciality of writing of Daṇḍin.
 দণ্ডীৰ লিখনিৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
- (b) Name a writer of Sanskrit prose other than Dandin.

দণ্ডীৰ বাহিৰে আন এজন সংস্কৃত গদ্য **লেখকৰ নাম** লিখা।

(c) Who is Caṇḍavarmā? চণ্ডৱৰ্মা কোন ?

- (d) What is the mountain on which Darpasāra was practising religious austerities?
 দৰ্পসাৰে কোন পৰ্বতত তপস্যা কৰিছিল?
- (e) Who is the king of Campā? চম্পা নগৰীৰ ৰজা কোন?
- (f) Who is पुष्पोद्धव? পুষ্পোদ্ভৱ কোন?
- (g) Who is called as 'Abalāratna'? 'অবলাৰণ্ণ' বুলি কাক কোৱা হয়?
- (h) There are 10 / 12 Chapters in the Sāhityadarpaṇa.

 (Choose the correct answer)

 'সাহিত্যদৰ্পণ'ত ১০ / ১২টা অধ্যায় আছে।

 (শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)
- (i) What are the two main divisions of Alamkāra as found in the Sāhityadarpaṇa?

 'সাহিত্যদৰ্পণ'ত পোৱা অনুসৰি অলঙ্কাৰৰ দুটা প্ৰধান বিভাগ কি কি?
- (j) What kind of a book is the Sāhityadarpaṇa? 'সাহিত্যদৰ্পণ' কি প্ৰকাৰৰ গ্ৰন্থ ?

- 2. Answer the following questions : 2×5=10তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :
 - (a) ''दियत, त्वत्प्रसादादद्य मे चिरतार्था श्रोत्रवृत्तिः।''

 Who is the speaker here? By whom the speaker has been favoured?

 ইয়াত বক্তা কোন? বক্তাই কাৰ কৃপা লাভ কৰা বুলি কোৱা হৈছে?
 - (b) Write equivalent Sanskrit words of the following:
 তলত দিয়াবোৰৰ সংস্কৃত সমাৰ্থক শব্দ লিখা:

श्रुत्वा ; भुवनानाम्।

- (c) ''अवसितश्च ममाद्य शापः।''

 Who is referred to by 'मम' here? What was the duration of the 'शाप'?

 ইয়াত 'মম' বুলি কাক বুজোৱা হৈছে? 'শাপ'ৰ সময় কিমান আছিল?
- (d) Mention two features of the character of Caṇḍavarmā.
 চণ্ডবর্মাৰ চৰিত্ৰৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
- (e) Define पूर्णीपमा. পূর্ণোপমাৰ লক্ষণটো লিখা।

3. Write what you know about सुरतमञ्जरी. স্বতমঞ্জৰীৰ বিষয়ে কি জানা, লিখা।

4. Translate any one of the following: 5 তলৰ যি কোনো এছোৱা অনুবাদ কৰা:

- (a) अथ तस्य राज्कुमारस्य कमलमूढशशिकिरणरज्जुदाम-निगृहीतमिव रजतशुङ्खलोपगृढं चरणयुगलमासीत्। उपलभ्यैव च 'किमेतत्' इत्यतिपरित्रासविह्वला मृक्तकण्ठमाचक्रन्द राजकन्या।
- (b) अथासौ पितुप्रयुक्तवैरे प्रवर्त्तमाने विद्याधरचक्रवर्त्तिनि वत्स-राजवंशवर्धने नरवाहनदत्ते विरसाशयस्तदपकारक्षमोऽयमिति तपस्यता दर्पसारेण सह समसुज्यत। प्रतिश्रुतं च तेन तस्मै स्वसुरवन्तिसुन्दर्याः प्रदानम्।
- 5. Show your acquaintance with Sanskrit prose literature.

সংস্কৃত গদ্যসাহিত্যৰ বিষয়ে কি জানা, লিখা।

Or / অথবা

Write the summary of your prescribed text of the Daśakumāracarita.

'দশকমাৰচৰিত'ৰ তোমাৰ পাঠ্যক্ৰমৰ অংশটিৰ সাৰাংশটি লিখা।

- 6. Answer any two of the following: $10 \times 2 = 20$ তলব যি কোনো দুটাব উত্তৰ লিখা:
 - (a) Write a note on the उपमा अलङ्कार. উপমা অলম্ভাৰৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

(b) Distinguish between the figures হছাল and निदर्शना.

দৃষ্টান্ত আৰু নিদর্শনা অলঙ্কাৰৰ পার্থক্য লিখা।

- (c) Explain विभावना with apt example. উপযুক্ত উদাহৰণসহ বিভাৱনা অলগ্ধাৰৰ বৰ্ণনা কৰা।
- (d) Define अर्थान्तरन्यास and show its divisions. অৰ্থান্তৰন্যাস অলঙ্কাৰৰ লক্ষণটো লিখা আৰু ইয়াৰ বিভাগসমূহ দেখুওৱা।
- 7. Define and illustrate (any one): উদাহৰণসহ লক্ষণ লিখা (যি কোনো এটা) : अनन्वय: समासोक्ति: तुल्ययोगिता।
- 8. Determine and discuss the figure of speech in the following verses (any one): তলৰ শ্লোকত প্ৰয়োগ হোৱা অলঙ্কাৰটো নিৰূপণ কৰা আৰু আলোচনা কৰা (যি কোনো এটা):
 - (a) आहवे जगदुइण्डराजमण्डलराहवे। श्रीनृसिंहमहीपाल, स्वस्त्यस्तु तव बाहवे॥
 - (b) ज्ञाने मौनं क्षमा शक्तौ त्यागे श्लाघाविपर्ययः। गुणा गुणानुबन्धित्वात्तस्य सप्रसवा इव॥

A9/616

(Turn Over)

5

5

5

10

9. Elucidate the idea contained in the following verse:

10

তলৰ শ্লোকটোৰ ভাৱাৰ্থ লিখা :

विद्या नाम नरस्य रूपमिथकं प्रच्छन्नगुप्तं धनं विद्या भोगकरी यशः सुखकरी विद्या गुरूणां गुरुः। विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परा देवता विद्या राजसु पूज्यते न हि धनं विद्याविहीनः पशुः॥

Or / অথবা

Read the following passage and answer the questions:

তলৰ অনুচ্ছেদটি পঢ়ি প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা :

अस्ति मन्दरपर्वते दुर्दान्तो नाम सिंहः। एकदा पशवः सर्वे मिलित्वा तस्य समीपं गत्वा उक्तवन्तः — ''किमिति भवान् यथेच्छं पशुं हन्ति? वयमेव तवाहारार्थं प्रत्यहम् एकैकं पशुमुपहरामः।'' सिंहेनोक्तम्— ''तथैव भवतु।'' एकदा शशकस्य वारः समायातः। चिन्तितः स मन्दं चिलतः। श्रुधार्तः सिंहः तमवदत्— ''कयं विलम्बादागच्छिसि?'' शशक उवाच— ''पथि अपरः सिंहः मां धृतवान्। तस्य समीपे पुनरागमनाय शपयं कृत्वा अत्रागतः।'' सिंहेनोक्तम्— ''सत्वरं दर्शय क स दुष्टः तिष्ठति।'' सिंहेन सह शशकः कृपस्य समीपे आगत्य कृपजले सिंहस्य प्रतिबिम्बं दर्शयामास। अध गर्जन् सिंहः आत्मानं निश्चिप्य मरणं प्राप्तः।

(a) सिंहस्य नाम किम्? सः कुत्र निवसति?

(b) पशवः सर्वे मिलित्वा सिंहं किम् उक्तवन्तः?

(c) क्षुधार्तः सिंहः शशकं किं पृष्टवान्?

(d) शशकस्य उत्तरं किम् आसीत्?

(e) शशकः सिंहाय किमदर्शयत्?
